

MĚSTSKÁ
KNIHOVNA
v SEMILECH

**Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí
v základních knihovnách okresu**

Semily v roce 2020

Regionální oddělení

Semily, Tyršova 49 - PSČ 513 01, tel.: 481 622 902, +420 720 486 089
e-mail: region@knihovnasemily.cz

Úvod

Cíle koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí pro základní knihovny Semilská vycházejí z „Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR“ a z „Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2017 – 2020“

- **Sít' knihoven okresu Semily tvoří 72 knihoven včetně poboček:**

Typ knihovny	Počet
Pověřená knihovna (Měk Semily)	1 + 1 pobočka
Profesionální knihovny	8 + 4 pobočky
Neprofesionální knihovny	56 + 2 pobočky

Se zřizovateli základních knihoven je uzavřena Smlouva o poskytování odborných knihovnických služeb.

Výkon RF zajišťuje regionální oddělení městské knihovny (pracovní úvazek – 2,6). V souladu s danými standardy pro výkon regionálních funkcí se zaměřuje na růst odborné úrovně základních knihoven v regionu. Poskytuje zejména poradenské, vzdělávací a koordinační služby, buduje a distribuuje výměnné fondy a vykonává další nezbytné činnosti, které vedou k rozvoji knihoven.

Základní oblasti poskytovaných služeb:

- **Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů**

Podpora zajištění všestranné kvality a rozvoje knihovnických a informačních služeb v základních knihovnách regionu, poskytování odborných konzultací i praktických rad knihovníkům a zřizovatelům (informace o aktuálních problémech knihovnictví, o dosažených výsledcích či případných nedostacích jimi zřizované knihovny). Realizace metodických návštěv spojených s konkrétní pomocí přímo v knihovnách, pomoc při zpracovávání projektů předkládaných do výběrových dotačních řízení (např. VISK), plánů, rozborů a koncepcí, při zavádění a využívání IT technologií a při tvorbě vlastních webových stránek. Získávat další knihovny, které by se zapojily do regionálního AKS. U knihoven s nově připojeným systémem Tritius bude kladen důraz na řádné zaškolení. Knihovnám, které již Tritius mají, budeme průběžně poskytovat rady a doporučení v oblasti katalogizace. Bude také vytvořen katalogizační manuál, který by měl knihovníkům usnadnit práci při vkládání knih do systému.

Zaškolovat nové knihovníky, seznamovat je s knihovnickou činností, službami uživatelům, s prací s automatizovaným knihovním systémem. Pomáhat při budování knihovních a informačních fondů, využívání meziknihovních služeb, souborných katalogů a elektronických zdrojů. Metodicky pomáhat při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit - zřizovatelům zdůrazňovat význam vhodného umístění a estetického vybavení knihovny, která se může stát víceúčelovým kulturním, vzdělávacím a informačním centrem obce. Zaměřit se zejména na knihovny v obcích zapojených do soutěže Vesnice roku.

Orientovat se na naplňování doporučených standardů veřejných knihovnických a informačních služeb.

- **Statistika knihovnických činností**

V požadovaném termínu shromáždit úplné statistické údaje o činnosti veřejných knihoven Semilska za rok 2019. Knihovněm (zřizovatelům) poskytnout metodickou i praktickou pomoc při vyplňování výkazů s následnou kontrolou správnosti dat, jejich vložení do elektronického systému, zpracovat sumáře a komentáře o činnosti knihoven regionu, zajistit včasné odeslání. Získané statistické údaje využít v plánování činností knihoven a plnění knihovnických standardů, při jednání se zřizovateli knihoven, při nominacích na ocenění nejlepších knihoven nebo knihovníků.

- **Vzdělávání knihovníků, semináře, porady**

Připravit a uskutečnit porady pracovníků profesionálních i neprofesionálních knihoven, kolegy informovat o aktuálním vývoji v oboru, o výsledcích činnosti akcí uskutečněných v rámci Libereckého kraje, či akcí celostátních. Informovat a doporučovat aktivity KVK Liberec a dalších knihoven (odborné vzdělávání knihovníků, semináře, školení). Přesvědčovat knihovníky a zřizovatele o nutnosti průběžného odborného vzdělávání, které je předpokladem pro zajištění odbornosti a kvality poskytovaných služeb.

- **Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce**

Nadále zajišťovat kvalitní, aktuální a odborně - dle platných katalogizačních pravidel - zpracované a technicky upravené knihovní fondy a jejich efektivní využití v základních knihovnách regionu. Dbát na aktuálnost fondu, tak aby se plnily požadavky čtenářů jednotlivých knihoven (různorodost, novinky, bestsellery, aktuální povinná četba atd.). Vedle klasických tištěných knih v roce 2020 začít i na budování jiných typů fondu (nákup a distribuce audioknih, aktualizace fondu naučné literatury).

Vytvářet soubory knih výměnných fondů (snažit se maximálně vyhovět požadavkům knihovníků na složení a počet knih v souboru). Zajistit distribuci (využití auta z KVK Liberec) výměnných fondů do knihoven regionu minimálně 2x ročně, přičemž každý soubor bude mít nejméně 60 svazků. Pohyb výměnných fondů evidovat.

Změna velikosti výměnného fondu v letech 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet knih	28.542	28.372	29.684	30.451	30.980	31.890

- **Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů**

Zajistit aktualizaci a revizi knihovních fondů v obsluhovaných knihovnách dle zákonem stanovených lhůt (fyzická revize, obsahová prověrka, dohledávka knih, opravy evidence fondu, zpracování protokolů o výsledku revize). Pokud je fond knihovny vložen v počítači – doporučovat využívání software na automatizovanou revizi fondu, zapůjčení revizního scanneru.

V souladu se zaváděním Standardu pro dobrý fond, bude dbán zřetel na aktualizování knihovních fondů. Důležité je především zohlednit složení obyvatel obce a to zejména věkovou strukturu a případné působení škol či jiných vzdělávacích institucí. Při revizích a aktualizacích fondů by se měly brát v potaz také měnící se požadavky čtenářů (v menších

knihovnách stále převažují starší tisky, které jsou zejména v dětském oddělení neatraktivní. V případě nedostatku finančních prostředků, mohou knihovny využívat výměnných fondů.

- **Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny (obce) a jejich distribuce**

Na základě uzavřených smluv se zřizovateli knihoven a požadavků knihovníků provádět akvizici (využívat slevy a rabaty pověřené knihovny) a zpracování knihovních fondů pro jednotlivé knihovny. V rámci rozvozu výměnných fondů zajistit doručení zakoupených knih přímo do knihoven. V dohodnutém termínu provést vyúčtování nákupu knih do trvalých fondů jednotlivých knihoven. Dle požadavků knihovníků i nadále knihovnický zpracovávat (zápis do přírůstkových seznamů, katalogizace, technická úprava, distribuce) jimi zakoupené knihy či knižní dary.

- **Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon RF**

Na základě požadavků obsluhovaných knihoven poskytovat poradenskou, konzultační a praktickou pomoc při pořizování a obsluze automatizovaného knihovního systému. Napomáhat zejména neprofesionálním knihovnám při zavádění automatizovaných systémů a při vkládání knihovního fondu. Pomoc se získáním a dokončením již schválených dotací na nákup AKS. Podporovat automatizaci knihoven tak, aby knihovny poskytovaly veřejné služby on-line, prezentovaly své služby na webových stránkách a zajišťovaly veřejný přístup na internet. Dále, poskytovat praktickou pomoc knihovnám při zahájení automatizace nebo přechodu na jiný systém.

Změny v systémech automatizovaných knihoven v okrese Semily v letech 2017-2020

	2017	2018	2019	2020 (předpoklad)
LANius	6	6	6	5
Clavius	20	16	15	8
KOHA	1	1	1	2
Tritius REKS	0	5	7	13

- **Další činnosti**

Metodickou i praktickou činností usilovat o to, aby služby poskytované čtenářům základních knihoven okresu Semily byly na srovnatelné úrovni v porovnání s ostatními knihovnami v kraji. Zaměřit se zejména na ty knihovny, ve kterých došlo k určitým změnám (přestěhování, sloučení, změna knihovníka atd.).

Pokračovat v dalších aktivitách, které jsou kvitovány jak knihovníky, tak zřizovateli knihoven - informace o grantových programech; vkládání a aktualizace dat do digitální mapy knihoven Libereckého kraje; poskytování knihovnických tiskopisů a pomůcek; distribuce knih z projektu „Česká knihovna“ a časopisu Světlik; provádění věcné kontroly VISK v těch knihovnách, které získaly grant MK ČR; poskytování materiálů a pomůcek na propagaci a zlepšení prostředí knihovny.

Nadále úzce spolupracovat s KVK Liberec a knihovnami Libereckého kraje, Národní knihovnou ČR, Svazem knihovníků a informačních pracovníků, atd.

Použité zkratky:

RF – regionální funkce

KVK – Krajská vědecká knihovna

MK – Ministerstvo kultury

VISK - Veřejné informační služby knihoven – dotační program MK ČR

IT – informační technologie

AKS – automatizovaný knihovní systém

Měk – Městská knihovna

ČR – Česká republika

V Semilech 22.01.2020